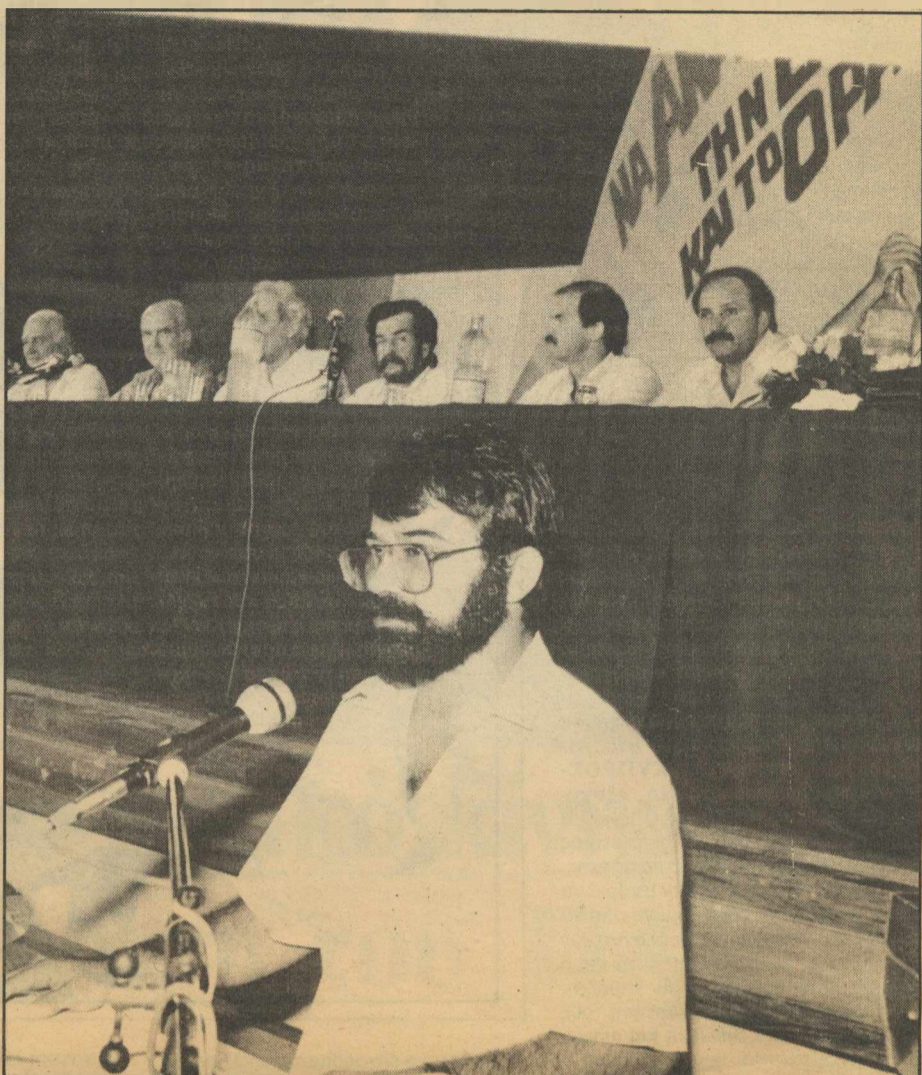
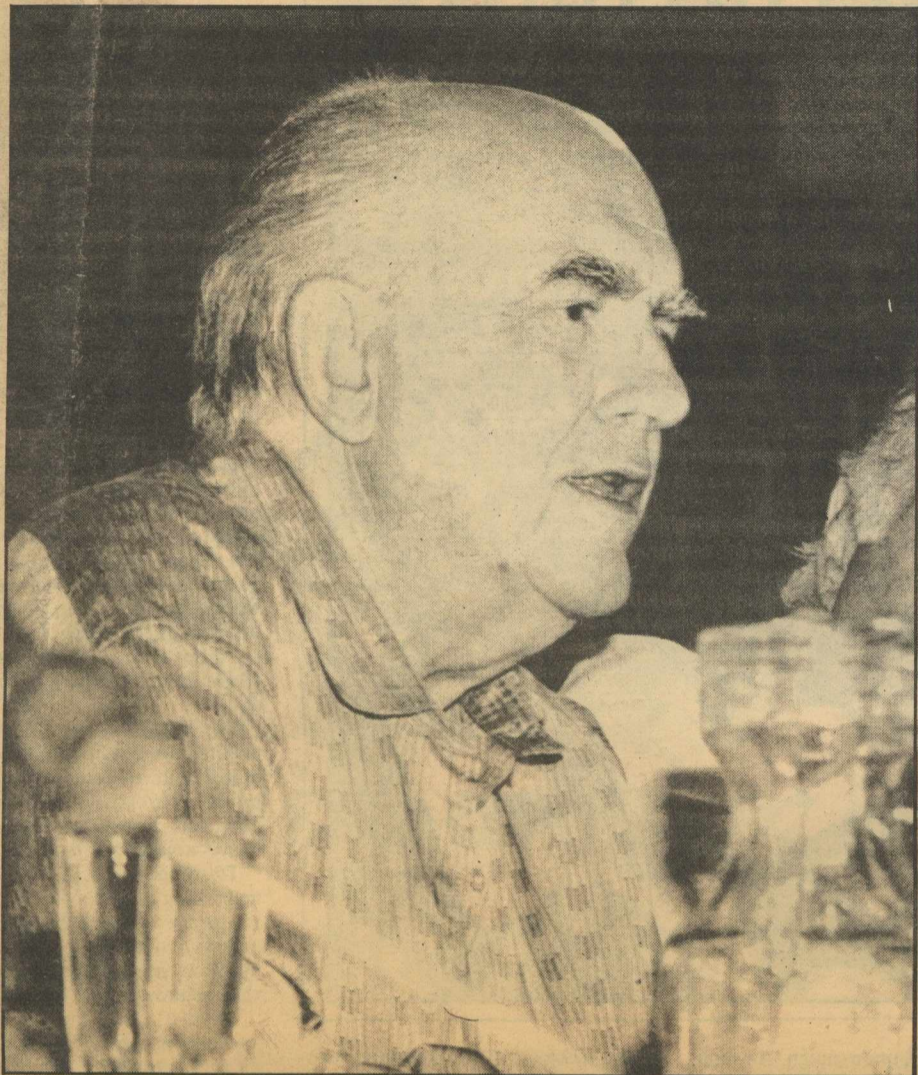

ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

1988: Πιο άνετη εισοδηματική πολιτική και εντονότερη αναπτυξιακή προσπάθεια

■ Α. Πολιτικές εξελίξεις: Εθνική Στρατηγική και Μαζικό Κίνημα

Θα ήταν άτοπο, πιστεύω, σε μια τέτοια Πανελλήνια Σύσκεψη να ξεκινούσα από οποιοδήποτε άλλο θέμα εκτός από το τραγικό συμβάν της δολοφονικής απόπειρας κατά του Προέδρου της ΓΣΕΕ και μέλους της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ Γιώργου Ραυτόπουλου.

Η πράξη ιταμή και προκλητική τόσο ως προς τη σύλληψη όσο και στην εκτέλεσή της, έξω από τον απάνθρωπο και αποτροπιαστικό της χαρακτήρα είχε σαφείς και ορατούς στόχους. Να συνδέσει με τρόπο βίαιο τις γενικότερες εθνικές και πολιτικές εξελίξεις με την κατ' ευθείαν πια προσπάθεια αποσταθεροποίησης των θεσμών.

Η επιλογή να τρωθεί αυτή τη φορά η ίδια η φύση και η ουσία της συνδικαλιστικής δραστηριότητας δείχνει ότι αυτοί που κατευθύνουν και οργανώνουν το πολιτικό έγκλημα αρχίζουν να χτυπούν τους θεσμούς λαϊκής αντιπροσώπευσης με τρόπο ανοιχτό και προκλητικό. Η επιλογή ενός κορυφαίου εκπροσώπου του συνδικαλιστικού κινήματος δεν είναι άσχετη με τη συνολική προσπάθεια αποδυνάμωσής του, της ακύρωσης του μαζικού του λόγου και της φαλκίδευσης των λαϊκών κατακτήσεων.

Η παρουσία μου εδώ, σήμερα, θέλει να υποδηλώσει και να μεταφέρει ένα ξεκάθαρο μήνυμα σ' όλους απεργάζονται παρόμοια σχέδια. Το μήνυμα ότι, η τρομοκρατία και οι εκβιασμοί δεν μπορούν να περάσουν. Πολύ περισσότερο δεν μπορούν να περάσουν

τα όποια αποσταθεροποιητικά σχέδια, οποιωνδήποτε κύκλων, από όπου κι αν προέρχονται, που επιθυμούν να εκβιάσουν τις εξελίξεις προς ορισμένες και «ορατές» διά γυμνού οφθαλμού κατευθύνσεις».

Δυστυχώς πρέπει να γίνουμε μάρτυρες του τραγικού γεγονότος για να αντιληφθούμε τον τρόπο που συνδέονται οι γενικότερες εξελίξεις στη χώρα με την πορεία του μαζικού κινήματος και των θεσμών.

Έχω επανειλημμένα τονίσει, ότι από τις αρχές της άνοιξης έχουμε εισέλθει σε μια κρίσιμη φάση, που προβλέπεται να διαρκέσει για αρκετό χρόνο, καθώς πλησιάζει η ώρα αντιμετώπισης κρίσιμων θεμάτων για το Έθνος.

Στο επίκεντρο, ασφαλώς, αυτών των εξελίξεων βρίσκεται το τρίγωνο Αθήνα-Αγκυρα-Ουάσιγκτον, καθώς τόσο η Ελληνο-Τουρκική διένεξη όσο και οι σχέσεις μας με τις ΗΠΑ, δοκιμάζουν στην πράξη τα όρια και τις δυνατότητες άσκησης μιας εθνικής στρατηγικής.

Ήδη στη διάρκεια αυτής της περιόδου ζήσαμε δύο ξεχωριστές εθνικές σημασίας καταστάσεις. Την εθνική κρίση στο Αιγαίο το Μάρτιο και την πρόσφατη απόπειρα να συνδεθεί η χώρα και η Ελληνική Κυβέρνηση με τη διεθνή τρομοκρατία.

Και στις δύο περιπτώσεις, η δυναμική και αποφασιστική μας στάση απέτρεψε την παραπέρα κλιμάκωση της έντασης και διαφύλαξε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα εθνικά συμφέροντα.

Ιδιαίτερα στην πρόσφατη εμπλοκή και ένταση στις σχέσεις Ελλάδας-ΗΠΑ έχω βαθιά πεποίθηση ότι η Ελληνική

Εξωτερική Πολιτική, χωρίς μεγαλοστομίες και λεονταρισμούς είχε μια αναμφισβήτητη πολύ σημαντική επιτυχία, που ως πολιτική πράξη εκφράστηκε με την επιστολή Άρμακοστ προς Παπούλια. Τα γεγονότα που προηγήθηκαν, είναι γνωστά και δεν θα ήθελα να επεκταθώ σ' αυτά. Άλλωστε ο λαός έχει και τη γνώση και τη δυνατότητα να τα κρίνει.

Η Δημόσια διαβεβαίωση ότι δεν είναι στις προθέσεις της Αμερικάνικης Κυβέρνησης να πλήξει το γόητρο της Ελληνικής Κυβέρνησης και την εθνική οικονομία και η σαφής ανάκληση των ανυπόστατων κατηγοριών, ικανοποιεί πράγματι τη χώρα μας όχι μόνο για λόγους εθνικής περηφάνειας αλλά και για πολύ ουσιαστικότερα ζητήματα:

— Διακόπηκε στη γέννησή της η απόπειρα δυσφήμισης της χώρας μας στο εξωτερικό που θα είχε ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες στην εθνική οικονομία.

— Εδώσε κάθε υποψία που καλλιεργείται ότι η Ελλάδα «συνεργάζεται» με τη διεθνή τρομοκρατία, γεγονός που θα ήταν η αφορμή για γενικότερο οικονομικό και πολιτικό διασυρμό και αποδυνάμωση της θέσης μας ενόψει κρίσιμων εξελίξεων στα εθνικά μας θέματα.

— Έδωσε για άλλη μια φορά το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις «εντός και εκτός των τειχών» ότι υπάρχει και εφαρμόζεται μια συνεπής εθνική στρατηγική που όχι μόνο διασφαλίζει την ακεραιότητα και τον ενεργό διεθνή ρόλο της χώρας, αλλά είναι βιώσιμη και ρεαλιστική και στο πολιτικο-διπλωματικό πεδίο.

— Παρά τις απόπειρες υποβάθμισης ή

και παρερμηνείας των γεγονότων από διάφορες πλευρές, η δημόσια ανάκληση από τη μεριά της υπερδύναμης αποτελεί ένα σπάνιο και πρωτοφανές βήμα για την πρακτική της, βήμα που προκάλεσε η δική μας εθνική στάση και επιμονή.

— Το γεγονός ενισχύει αποφασιστικά τη διαπραγματευτική μας θέση και επαναφέρει στην πολιτική της «βήμα προς βήμα» αποκατάστασης ενός ουσιαστικού διαλόγου που κατοχυρώνει ταυτόχρονα το δικαίωμα της άσκησης αυτοδύναμης εθνικής πολιτικής.

— Η επιστολή Άρμακοστ έδωσε ηχηρό ράπισμα σε όσους στο εσωτερικό της χώρας για λόγους άμεσου πολιτικού ή στενά κομματικού συμφέροντος, γίνονται κήρυκες της υποτέλειας και της εξάρτησης, ή κακόπιστοι και εύκολοι διερμηνείς προθέσεων και σκοπιμοτήτων.

Σ' όλη την περίοδο, επιχειρήσαμε πολλές φορές μέχρι τώρα με την πλήρη και συστηματική ενημέρωση στον ελληνικό λαό αλλά και τα πολιτικά κόμματα να προσδιορίσουμε τις πραγματικές διαστάσεις των προβλημάτων, τις βασικές στρατηγικές επιλογές που επιβάλλουν τη στάση μας κάθε φορά και τις πολιτικές κατευθύνσεις που ακολουθούμε στην αντιμετώπισή τους.

Για λόγους που μας είναι απολύτως κατανοητοί, φαίνεται ότι ο τρόπος που υπερασπιζόμαστε τα εθνικά μας συμφέροντα δεν είναι αρεστός σε κάποια κέντρα και όχι μόνον εκτός της χώρας.

Η πτώση του ΠΑΣΟΚ, η ακύρωση της πορείας μας, η απόδειξη του αδύνατου και απραγματοποίητου μιας πο-

Αναπροσανατολισμός της δράσης του μαζικού κινήματος στις νέες ανάγκες

Απαιτείται μια νέου τύπου πολιτικοποίηση του αγώνα των εργαζομένων

Νέες ανάγκες στο μαζικό κίνημα και η πολιτική απάντηση του ΠΑΣΟΚ

διευρυνόμενοι μηχανισμοί εξάρτησης των εθνικών αγορών από την παγκόσμια καπιταλιστική αγορά, αποτελούν δύο κύριες όψεις αυτής της πραγματικότητας.

Είναι φανερό ότι βρισκόμαστε στο δρόμο για ένα νέο διεθνή καταμερισμό του κεφαλαίου και της εργασίας που επιφέρει ήδη σημαντικές αλλαγές:

— Στην πορεία και τα μεγέθη καθώς και στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις,
— στη διαμόρφωση νέων όρων στον διεθνή ανταγωνισμό στα νέα πλαίσια της παγκόσμιας και ευρωπαϊκής συγκυρίας,

— στις επιλογές, τους στόχους, την οργάνωση και τη διάρθρωση της παραγωγής στο εθνικό επίπεδο,

— στην πορεία των οικονομικών θεσμών που συμπεριλαμβάνουν και την ιδιωτική επιχείρηση,

— στο χώρο εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις.

Τα έθνη, σήμερα, βρίσκονται σ' ένα αγώνα δρόμου για τους όρους κάτω από τους οποίους θα συμμετέχουν σ' αυτή τη νέα πραγματικότητα. Και είναι φυσικό καμιά απάντηση στα σημερινά πιστικά προβλήματα να μην μπορεί να αποσπαστεί απ' αυτή την προοπτική.

Οι παραδοσιακές μορφές της μαζικής δράσης και οργάνωσης των εργαζόμενων έχουν ξεπεραστεί από την ίδια την πραγματικότητα της σύγχρονης ταξικής πάλης. Αυτό δεν σημαίνει ότι η κύρια αντίθεση του κεφαλαίου με την εργασία και η συνακόλουθη διαδικασία συσσώρευσης και εκμετάλλευσης δεν βρίσκεται πια στη βάση των κοινωνικών συγκρούσεων. Σημαίνει ότι οι παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις έχουν αποκτήσει μέσα στις συνθήκες της διευρυμένης παραγωγής και της τεχνολογικής ανάπτυξης ένα πολύ πιο σύνθετο περιεχόμενο.

Στον καπιταλισμό του ελεύθερου ανταγωνισμού η συνδικαλιστική δράση και το εργατικό κίνημα εξαντλούνται στη διεκδίκηση με κάθε τρόπο και μέσο στοιχειωδών αναγκών διαβίωσης και εργασίας για τους εργαζόμενους.

Στη μεταπολεμική περίοδο νομιμοποιείται ο διεκδικητικός αγώνας και θεσμοθετείται στις πιο προχωρημένες σοσιαλδημοκρατικές εμπειρίες ως αδύναμος εταίρος μιας τριμερούς συ-

νεργασίας με το κεφάλαιο και το κράτος, ενώ για πρώτη φορά δημιουργούνται μορφές συνδιοίκησης και συνδιαχείρισης στις επιχειρήσεις.

Το συνδικάτο έχει σημαντικές νίκες στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου, ο αγώνας του όμως δεν ξεπερνά το διεκδικητικό και οικονομικό του πλαίσιο.

Σήμερα η συνδικαλιστική δράση, το συνδικάτο, οφείλει να παίζει ενεργό και διευρυμένο ρόλο. Όχι μόνο στο χώρο της αμοιβής και της συλλογικής διαπραγμάτευσης, όχι μόνο στο χώρο της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων, αλλά και στο χώρο της παραγωγής και της ανάπτυξης.

Ο εργασιακός χώρος αναδεικνύει μία νέα ενότητα συμφερόντων με οργανικούς δεσμούς και κοινή προοπτική.

Η πορεία μιας επιχείρησης πέρα από τη σχέση εργοδότη - εργαζόμενου δημιουργεί μια σειρά διαστρωματώσεις με ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις.

Η θεραπεία ανάπτυξη του κράτους διαμορφώνει νέες κοινωνικές ισορροπίες. Έτσι, από την απλή διεκδίκηση ή τη μαχητική κατοχύρωση της μαζικής δράσης περνάμε στην περίοδο της ανταπόκρισης με συνολικότερες κοινωνικές, παραγωγικές και εθνικές ανάγκες μέσα από τη διατύπωση μιας θετικής πρότασης.

Εξέλιξη που απαιτεί συναινέσεις και νέα μέτρα.

Ταυτόχρονα με τη νέα μορφή που παίρνει η συνδικαλιστική δράση, διευρύνεται το πεδίο ανάπτυξης των μαζικών κινήματων.

Η κοινωνική κρίση στο χώρο της παραγωγής και της εργασίας δημιουργεί τις υλικές βάσεις για την ανάπτυξη κοινωνικών κινήματων αμφισβήτησης που η παραδοσιακή αντίληψη αδυνατεί να συλλάβει και πολύ περισσότερο να κατευθύνει.

Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στους χώρους μόρφωσης, ενώ η κρίση στον επαγγελματικό προσανατολισμό και η ανεργία κύρια στους νέους διαμορφώνουν ισχυρά κινήματα που έρχονται αντιμέτωπα με τις κατεστημένες δομές. Ακόμη το κίνημα για την ισότητα των φύλων έχει ακόμη μεγάλο δρόμο να διανύσει. Παράλληλα με τα κινήματα ειρήνης που ολοένα δραματίζουν μεγαλύτερο ρόλο, διευρύνεται και η εμβέλεια των οικολογικών

κινήματων καθώς η ανεξέλεγκτη συγκέντρωση οικονομικής δύναμης και η χρήση της επιστήμης και της τεχνολογίας κατευθύνονται στην καταστροφή του περιβάλλοντος και της οικολογικής ισορροπίας.

Για να μπορέσει το μαζικό κίνημα ν' ανταποκριθεί σ' αυτές τις ανάγκες πρέπει πρώτα - πρώτα να αρθρώσει το ίδιο και να αποκτήσει μία ΝΕΑ - ΕΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.

— Νέα ως έκφραση των νέων αναγκών, των συγκεκριμένων ταξικών συμφερόντων και της οργανικής ενότητας των εργαζομένων.

— Ενιαία ως οργανική σύνθεση και προοπτική συγκλίνοντων συμφερόντων διαφορετικών τάξεων και στρωμάτων που συνιστούν οι δυνάμεις της Εθνικής Λαϊκής Ενότητας και με σύνδεση των επιμέρους στόχων και επιδιώξεων που εκφράζονται μέσα από τα μαζικά κινήματα σε κάθε χώρο.

— Στρατηγική με την έννοια της συνολικής προοπτικής για παρέμβαση και αλλαγή στις παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις ώστε να δημιουργείται και να κατοχυρώνεται η κοινωνική συμμαχία των εργαζομένων.

Είναι φανερό ότι η Ενιαία Κοινωνική Στρατηγική προσιδιορίζει και το πεδίο της αυτονομίας του συνδικάτου τόσο από το κράτος και τα κόμματα όσο και τους άλλους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς.

Η ενότητα κατά συνέπεια του συνδικαλιστικού κινήματος, δεν μπορεί να εκφράζεται σαν ένα άθροισμα διεκδικητικών στόχων και αγώνων με αποσπασματικό χαρακτήρα.

Πρέπει να έχει ένα συμπαγές κοινωνικό υπόβαθρο και ένα συγκεκριμένο κοινωνικό προσανατολισμό που υποτάσσει τις δευτερεύουσες αντιθέσεις.

Για να έχει προοπτική ο κοινωνικός προσανατολισμός απαιτείται μία ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ του αγώνα των εργαζομένων που να υποδηλώνει το συνολικό προσανατολισμό της δράσης του μαζικού κινήματος, τη σημαντική συμβολή του στη διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής, της συνολικής αναπτυξιακής πορείας του έθνους, καθώς και τη διαρκή ενδυνάμωση του πόλου εξουσίας των λαϊκών δυνάμεων. Εδώ βρίσκεται ο εθνικό - ανεξαρτησιακός, αναπτυξιακός και θε-

σμικός χαρακτήρας του κινήματος των εργαζομένων.

Το τρίτο απαρτίζεται από τον χαρακτηριστικό είναι η αρχή της ΑΥΘΕΝΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ του μαζικού και κοινωνικού χώρου, που διασφαλίζει η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΘΡΩΣΗ και ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ και η ΜΑΖΙΚΗ ΔΡΑΣΗ του συνδικαλιστικού κινήματος.

Το τελευταίο στοιχείο είναι η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ απέναντι σε κάθε μορφή εξουσία.

Μόνο κάτω από το πρίσμα των νέων αναγκών και προτεραιοτήτων μπορεί να ερμηνευτεί η κρίση του μαζικού κινήματος στην πατρίδα μας που όλοι συνομολογούμε. Πολλοί επιχειρούν να την υποβαθμίσουν σε μια συγκυριακή κατάσταση που ερμηνεύεται με όρους εσω-οργανωτικούς ή και όρους μονοσήμαντης αντιπαλότητας με την πολιτική εξουσία.

Εμφανίζουν την κρίση ως απόρροια κάποιων κομματικών ανταγωνισμών για τον οργανωτικό έλεγχο των συνδικάτων που παίρνει χαρακτηριστικά κυβερνητικού συνδικαλισμού ή κομματικοποίησης.

Αυτό, κατά τη γνώμη μου είναι το εμφανιζόμενο. Γιατί δεν μπορεί να ερμηνεύσει, για παράδειγμα, τον εκφυλισμό του όπλου της απεργίας, τις άμαζες συγκεντρώσεις και κινητοποιήσεις, την επικράτηση των συντεχνιακών λογικών, τον κατακερματισμό του μαζικού κινήματος.

Είναι κατά συνέπεια, βαθύτερα τα αίτια της κρίσης. Πρόκειται για κρίση προσανατολισμού, και κατεύθυνσης, για κρίση πολιτικής, για κρίση περιεχομένου δράσης.

■ Γ. Η πολιτική μας απάντηση

— Γι' αυτό απαιτείται μια ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ που θα ΑΝΑΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΖΕΙ τη δράση του μαζικού κινήματος στις νέες ανάγκες.

Για μας αυτή η απάντηση έχει τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Για τη χώρα μας πρώτη προτεραιότητα στο χώρο της παραγωγής και της εργασίας είναι ο παραγωγικός, θεσμικός και κοινωνικός εκσυγχρο-

σμός. Χωρίς αυτόν δεν μπορεί να προχωρήσει η αναγκαία παραγωγική αναδιάρθρωση.

— Η παραγωγική διάσταση του εκσυγχρονισμού αφορά τη δομή, τη διάρθρωση, και την κατεύθυνση συνολικά της παραγωγικής διαδικασίας. Μιλάμε για ένα νέο παραγωγικό σχέδιο που συνδέει τις παραγωγικές δυνατότητες της χώρας με τη διεθνή συγκυρία σ' έναν ορίζοντα δεκαετίας, που αξιοποιεί την εφαρμοσμένη έρευνα και τις νέες τεχνολογίες σε τομείς - αχμές της αναπτυξιακής πολιτικής, που διαθέτει μια συγκροτημένη πολιτική εκβιομηχάνισης και διασφαλίζει την αύξηση του ρυθμού των παραγωγικών επενδύσεων.

— Η θεσμική διάσταση του εκσυγχρονισμού αφορά τη συνολική συμμετοχή της δυνατότητας συμμετοχής και υποστήριξης του νέου παραγωγικού σχεδίου από τους θεσμούς, τόσο στο χώρο της οικονομίας, όσο και ευρύτερα της ανάπτυξης. Που σημαίνει ότι οι τρεις τομείς της οικονομίας έχουν ξεκάθαρη και θεσμικά κατοχυρωμένη τη στρατηγική τους θέση στη συνολική αναπτυξιακή προσπάθεια και σπικάνουν ισότιμα στις πλάτες τους την τεχνολογική αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας. Ταυτόχρονα το κράτος έχει την ευθύνη να δημιουργήσει την αναγκαία τεχνολογική υποδομή με τις αναπτυξιακές τράπεζες και τους ειδικούς φορείς αλλά και να διασφαλίσει την κατεύθυνση του χρηματοδοτικού - πιστωτικού συστήματος.

— Η κοινωνική διάσταση του εκσυγχρονισμού αφορά τη συνολική συμμετοχή της κοινωνίας στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο του νέου παραγωγικού σχεδίου. Που σημαίνει νέα σχέση ανάμεσα στον εργαζόμενο και την εργασία, ολοκλήρωση της δημοκρατικής αλλαγής στις εργασιακές σχέσεις, την κατοχύρωση του κοινωνικού ελέγχου σ' όλες τις μορφές της παραγωγικής δραστηριότητας και το σχεδιασμένο χτύπημα της παρασιτικότητας με συλλογική κοινωνική ευθύνη.

Το μαζικό κίνημα μπροστά στη μεγάλη ΠΡΟΚΛΗΣΗ του εκσυγχρονισμού, οφείλει ν' απαντήσει στα κρίσιμα ερωτήματα προς τα ΠΟΥ, για

